Netwerk tegen Armoede
Vooruitgangstraat 323 bus 6 - 1030 Brussel / tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@netwerktegenarmoede.be / www.netwerktegenarmoede.be

Advies bijsturing VAPA
23 maart 2017

Het Netwerk tegen Armoede kreeg op 15 maart 2017 de vraag om advies te geven op de tekst rond de bijsturing van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Dit gebeurde op basis van de documenten 'Tekst bijgestuurd VAPA van 9 maart en VAPA-fiches van 15 maart'. Hieronder geven we onze voornaamste punten van advies vanuit het perspectief van mensen in armoede weer:

1. Omgevingsanalyse

Vanuit het standpunt van mensen in armoede is het ontgoochelend vast te stellen dat de bijsturing van het VAPA niet sterk gebaseerd en verbonden is met een omgevingsanalyse en cijfers. De omgevingsanalyse was op het moment van de adviesvraag nog niet klaar. In de bijsturingstekst wordt geen duidelijkheid verschaft over waar Vlaanderen op dit moment staat, hoever de Vlaamse Regering staat in het halen van haar doelstellingen (cfr. Pact 2020). Van hieruit zou dan sterk de link gemaakt moeten worden met de diverse acties: welke acties geven resultaten, welke moeten versterkt of bijgestuurd worden, zijn er op bepaalde domeinen nieuwe acties nodig, …
In het bijzonder, gezien de focus van het VAPA op de bestrijding van armoede bij gezinnen met jonge kinderen en gezien de herhaalde belofte dat de kinderarmoede zeker zal gehalveerd zijn tegen 2020, dienen er cijfers te zijn omtrent de evolutie van de kinderarmoede. Een belangrijke indicator daarin is deze van Kind & Gezin.

Vanuit een aantal bronnen kwamen de afgelopen maanden signalen dat het niet de goede kant op gaat op het terrein:
-Decenniumdoelen berekende dat gezinnen met een laag inkomen gemiddeld 50 euro inleverden na de start van regionale en federale regering (http://www.decenniumdoelen.be/al-drie-jaar-betalen-de-laagste-inkomens-de-besparingen/#more-953)
-De Federatie van Voedselbanken gaf aan dat het aantal gebruikers blijft stijgen, nu tot 138.500 personen in 2016. De laatste drie jaar was er een stijging van 17,6 % van het aantal gebruikers.
-Ook de verenigingen waar armen het woord nemen binnen het Netwerk tegen Armoede en andere organisaties blijven meer mensen en meer hulpvragen noteren.

Vanuit het standpunt van mensen in armoede is het noodzakelijk dat de Vlaamse overheid bij de bijsturing van het VAPA een sterkere link legt met de omgevingsanalyse.

2. Algemeen

Bij de totstandkoming van het VAPA gaven we vanuit mensen in armoede het advies dat er naast te weinig clustering ook te weinig acties opgenomen staan die echt een verschil kunnen maken om armoede te doen dalen. We verwezen daarbij sterk naar de nieuwe bevoegdheden en de verwijzing in het regeerakkoord dat deze volop in functie van armoedebestrijding zouden ingezet worden.
Vele acties blijven gaan over participatie binnen een bepaald grondrecht, maar niet over hoe dit grondrecht nu concreet beter toegankelijk gemaakt kan worden voor mensen in armoede. Het is jammer dat de bijsturing van het VAPA weinig rekening hield met deze input die bij en na de totstandkoming gegeven werd.

Gezien de problematiek op het terrein werd een duidelijke versnelling (extra budget in structureel beleid, geen nieuwe projecten) verwacht op één of meerdere terreinen. De tekst van bijsturing geeft hierover geen duidelijkheid. Mensen in armoede rekenen alvast op de Vlaamse Regering om bij de bijsturing dergelijke keuze sterk te maken.

3. Herindeling van het doelstellingenkader

Op een vergadering op 21 februari 2017 werd het Netwerk tegen Armoede geïnformeerd over een nieuwe formulering van doelstellingenkader. Het Netwerk tegen Armoede is voorstander van een duidelijkere verwoording van doelstellingen maar heeft wel enkele elementen mee die verder uitgeklaard moeten worden daaromtrent:

- Het Netwerk tegen Armoede gaf in haar advies bij de start van dit VAPA aan dat meer focus en meer clustering van de acties en doelstellingen absoluut noodzakelijk is. Bijvoorbeeld: Er zijn heel veel acties over gezinsondersteuning (de groeitrajecten, buddy aan de wieg, de huizen van het kind, de methodieken van de regio-teams,....) We herhalen hier onze vraag van bij aanvang: waarom probeert men deze zaken niet meer te clusteren en/of op elkaar af te stemmen?
  Dit zou inhoudelijk grote meerwaarde bieden, kan bundeling van financiële middelen mogelijk maken en zou ook maken dat participatie van mensen in armoede aan overleg over al deze zaken kwalitatiever kan.
  Deze inhoudelijke clustering dient dus nog te gebeuren binnen dit nieuwe doelstellingenkader.

- De nieuwe doelstellingen kunnen zeker nog meer proactief geformuleerd worden: bv. "De Vlaamse Regering verbetert de inkomenspositie van mensen in armoede" in plaats van "De Vlaamse Regering zet in op het verbeteren van de inkomenspositie van mensen in armoede". Bij elk van deze doelstellingen is eerst een stuk omgevingsanalyse nodig alvorens het beleid toe te lichten. Ook een algemeen aangeven of men gewoon de zaken voortzet die in het oorspronkelijk VAPA vooropgezet werden, of men bijstuurt en waarom is noodzakelijk. Hier zou dan ook ingevoegd kunnen worden welke nieuwe acties er zijn en waarom deze gekozen zijn. In dit nieuw doelstellingenkader ontbreekt ook de link naar de concrete fiches waarover het gaat, maar ook omgekeerd wordt in de fiches zelf soms het oude kader, soms geen en soms het nieuwe kader gebruikt. Dit dient nog aangevuld en aangepast te worden.

- Het is niet duidelijk hoe dit nieuwe doelstellingenkader tegemoet komt aan de decretale vereiste dat het actieplan zo is opgebouwd dat minstens de

basisrechten, vermeld in het Algemeen Verslag over de Armoede, worden gerespecteerd: het recht op participatie, maatschappelijke dienstverlening, gezin, rechtsbedeling, cultuur, inkomen, onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, gezondheidszorg. Vanuit mensen in armoede is het belangrijk om de inspanning vanuit de Vlaamse overheid per grondrecht te blijven zien. Armoede en sociale uitsluiting is immers een web van al deze problemen.

- Vanuit mensen in armoede is het belangrijk om het telkens te blijven hebben over de aanpak van armoede en sociale uitsluiting. In de tekst wordt nu vaak enkel maar over armoede gesproken. Vanuit deze opmerking en de bovenstaande is het misschien noodzakelijk om nog één of meerdere doelstellingen toe te voegen aan het kader.

- Het is noodzakelijk dat er voldoende draagvlak is voor dit nieuwe doelstellingenkader en om via clusters-werkgroepen binnen het Horizontaal Armoede Overleg (HPAO) rond elk van deze doelstellingen te gaan werken. Op het HPAO van 22 maart was iedereen akkoord dat er over een nieuwe manier van werken moet worden nagedacht, maar werd eerder voorgesteld om de nodige tijd te nemen vooraleer men nieuwe indelingen en manier van werken introduceert. De geplande vergaderingen omtrent de evaluatie van het armoedecreet werden naar voor geschoven om daar te bekijken hoe anders en beter kan gewerkt worden.

4. Input per doelstelling

Hieronder een aantal eerste insteken per doelstelling. Vermits er niet bij alle ministers een Verticaal Armoede Overleg (VPAO) plaatsvond in voorbereiding van de bijsturing van het VAPA, of dat het nu niet duidelijk is wat van de inbreng vanuit mensen in armoede meegenomen werd in de aanpassingen van de fiches, worden best de komende weken VPAO's gepland om te bekijken wat de omgevingsanalyse per domein is, wat de concrete veranderingen zijn die aangebracht worden op basis van cijfers en ervaringskennis, …
Uit de tekst die nu voorligt en de fiches zelf is dit immers heel moeilijk af te leiden.

a) De Vlaamse Regering zet in op het verbeteren van de inkomenspositie van mensen in armoede

Deze doelstelling wordt best aangepast in 'De Vlaamse Regering verbetert de inkomenspositie van mensen in armoede.' Best wordt dan eerst gestart met de omgevingsanalyse (hoe evolueert het inkomen van mensen in armoede, hoeveel mensen zijn duurzaam aan het werk, …) met een algemeen aangeven of het VAPA hier sterke bijsturing krijgt of niet. Ook de link naar de concrete fiches wordt best meegegeven.

Binnen deze doelstelling wordt best ook een passage rond sociale correcties opgenomen. Binnen een werkgroep van het HPAO werd hierrond gewerkt. Uit de werkgroep komt duidelijk dat er nu nood is aan wetenschappelijke ondersteuning om zaken verder uit te klaren. Dit dient echter met voldoende snelheid te gebeuren zodat er hierop nog kan ingezet worden deze legislatuur. De cijfers vanuit Decenniumdoelen en kennis vanop het terrein geven duidelijk aan dat er bij mensen met een laag inkomen stevige noden zijn. Ook de omgevingsanalyse binnen het VAPA kan hier duidelijkheid over scheppen. De concrete

voortgang rond sociale correcties tijdens de rest van de legislatuur wordt dus best toegevoegd.

Vanuit mensen in armoede werd al vaker aangegeven dat binnen het kader proactief handelen naast automatische rechtentoekenning ook aan proactieve rechtentoekenning moet gedaan worden. Dit is iets anders dan het proactief informeren van gerechtigden. Op het terrein zien we mensen in armoede die soms al jaren door diverse hulpverleners gezien worden, maar dat bijvoorbeeld het statuut verhoogde tegemoetkoming pas na jaren toegekend wordt. OCMW's, CAW's, diensten maatschappelijk werk en andere spelers op de eerste lijn moeten dus veel meer inzetten op proactieve rechtentoekenning bij cliënten in plaats van op informeren.

Er werd een nieuwe aanpak van de dienstverlening op maat geïnstalleerd onder meer door de ingebruikname van de nieuwe tool 'Iedereen Bemiddelaar', waarmee er extra aandacht gegeven wordt aan de individuele inschatting van noden en opvolging van afspraken. Dit vinden wij een goede evolutie, alleen willen wij de aandacht vestigen op het feit dat men moet opletten met dergelijk algemeen aanbod. Kwetsbare doelgroepen hebben immers nood aan een specifieke aanpak en focus (zie later).

Hiernaast wordt er expliciet voor gekozen om meer werkzoekenden in het algemeen en meer werklozen uit de kwetsbare groepen naar de activerende Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO) toe te leiden. De C-IBO wordt aangehaald als het instrument voor de curatieve doelgroep. Echter vallen hierdoor ook enkele groepen uit de boot door de toelatingsvoorwaarden en drempels. Alsook zou er naast een C-IBO ook ruimte moeten zijn voor andere instrumenten. Wij merken op dat PWA hervormd wordt, de jongerenbonus is afgeschaft, de activa-maatregel bestaat niet meer, … Voor de meest kwetsbaren in onze samenleving blijven er weinig mogelijkheden over, terwijl bij deze groepen de nood aan extra begeleiding en ondersteuning met voldoende zekerheid het hoogst is. Hierbij aansluitend zijn we niet overtuigd van de doorgedreven tendering. Niet alle partners van VDAB zijn vertrouwd met het werken met kwetsbare doelgroepen. VDAB zou haar eigen expertise d.m.v. hun ervaringsdeskundigen en de ervaringen van mensen in armoede via ondermeer het Netwerk tegen Armoede nauwer moeten betrekken in dit proces.
Wat de specifieke aanpak en focus betreft naar kwetsbare doelgroepen: het is opvallend dat het aantal opgestarte individuele werk-welzijnstrajecten in een dalende lijn zit. Hetzelfde geldt trouwens voor het budget dat hiervoor voorzien wordt (van 1.150.000 euro in 2015 naar 760.000 euro in 2017). Dat terwijl het aantal trajecten hetzelfde blijft, hetzelfde doen met minder middelen dus. Alsook is de toekomst van deze trajecten nog erg onzeker, desondanks de vraag naar een structurele inbedding. Nochtans zien we duidelijk in de cijfers dat we te maken hebben met een groeiend aantal mensen in armoede. Daarnaast vragen wij ons af of de ESF-oproep armoede uit 2016 een vervolg krijgt in 2018? Hier is nog geen duidelijkheid over. Ook wat de toekomst aangaande de sociale economie betreft is er nog geen groeipad aangekondigd. Enkel en alleen inzetten op meer doorstroom van de sociale economie naar de reguliere economie zal het tekort aan beschikbare plaatsen in de sociale economie niet oplossen. Alsook schuilt hierin het gevaar dat mensen die er eigenlijk nog niet klaar voor zijn moeten doorstromen. Voor zij die doorstromen is er te weinig nazorgbegeleiding voorzien. Hierbij aansluitend komen mensen die doorstromen uit de sociale economie naar de reguliere economie momenteel niet in aanmerking voor een resem aan tewerkstellingsmaatregelen. Ook hier missen we nog een concreet antwoord. Er zou vanuit het credo "een job is de beste bescherming tegen armoede" extra geïnvesteerd

moeten worden tewerkstellingsmaatregelen- en mogelijkheden voor de meest kwetsbare groepen. Dat vertaalt zich momenteel niet in de cijfers en de keuzes die gemaakt worden in het VAPA.

Algemeen stellen we vast dat duidelijke doelstellingen, metingen/evaluaties en budgetten al te vaak afwezig blijven in de actiefiches. Alsook missen we een concrete actie wat betreft de inzet en uitbreiding van opgeleide ervaringsdeskundigen bij SYNTRA en VDAB. Ook missen we een specifieke actie wat betreft de creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor kwetsbare doelgroepen. Daarnaast is het opvallend dat de participatie/inbreng van mensen in armoede miniem blijft, bijvoorbeeld bij de verderzetting 'sluitend maatpak' / 'iedereen bemiddelaar'. Een doorlichting van deze nieuwe aanpak met mensen in armoede en hoe zij dat ervaren lijkt ons een meerwaarde. Tot slot zijn er, vanuit de Vlaamse Regering, nog geen stappen ondernomen wat betreft de armoedetoets op werk- en zorgtrajecten.

Fiche 03_04_03 kinderbijslag + fiche 03_02_01 afstemming kinderbijslag – studiefinanciering en 03_02_02 automatische toekenning van studiefinanciering
Het Netwerk tegen Armoede was vragende partij voor een sterkere ambitie in het terugdringen van kinderarmoede met het nieuwe systeem van kinderbijslag. Er liggen nog heel wat kansen en uitdagingen op tafel. Waarom wil men een loketfunctie kinderbijslag in de Huizen van het Kind en hoe ziet men deze uitwerking? Hoe zal men de alarmbelprocedure uitwerken? Hoe zal men garanderen dat de uitbetalingsactoren minstens even performant werken als de huidige kinderbijslagkassen? … Het is belangrijk de expertise van mensen in armoede bij deze zaken mee te nemen.
Wat de automatisering van de school- en studietoelage betreft, zijn er stappen gezet wat betreft vereenvoudiging en werden we betrokken bij de uitwerking van de automatisering. In het gedeelte dat nu op tafel ligt m.b.t. communicatie missen we in de fiche de link naar participatie met mensen in armoede. De vraag die bij de integratie in het systeem kinderbijslag naar voor komen zijn: Zal dit leiden tot een hoger beschikbaar inkomen voor mensen in armoede? (effect van halfjaarlijkse uitbetaling, gekozen inkomensgrenzen, aanwezigheidsvoorwaarden, reële studiekost, automatisering mag niet leiden tot omslachtiger procedure of hogere non take-up cijfers.)

Fiche 03_06_01 Vlaamse Sociale Bescherming
Het zal cruciaal zijn om de VSB voldoende toegankelijk uit de bouwen. De keuze voor een verplichte verzekering met te betalen premie was niet de te verkiezen keuze vanuit mensen in armoede. Dit neemt niet weg dat er nog heel wat kansen liggen in de verdere uitwerking van de VSB; op welke manier zal men de zorgkassen stimuleren om in te zetten op rechtentoekenning en het vermijden van non-take up? Welke rechten zal men (meer) automatisch gaan toekennen? Op welke manier zal in de pijlers ingezet worden op armoedebestrijding? Het is belangrijk om de expertise vanuit mensen in armoede verder mee te nemen in dit overleg.

b) <u>De Vlaamse Regering bevordert de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren</u>

Deze doelstelling wordt best aangepast in 'De Vlaamse Regering verbetert de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in armoede en mensen in armoede in het algemeen.' Best wordt dan eerst gestart met de omgevingsanalyse en met een algemeen

aangeven of het VAPA hier sterke bijsturing krijgt of niet. Ook de link naar de concrete fiches wordt best meegegeven.

b1. De Vlaamse regering bouwt een toereikend en kwaliteitsvol aanbod uit om de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in armoede te versterken

Voor wat betreft het opstarten van een traject voor kwetsbare aanstaande ouders, de uitwerking van het zorgpad, de verdere positionering van de Huizen van het Kind,…; Het Netwerk tegen Armoede wil hierin graag betrokken worden om de kennis van mensen in armoede hierin in te brengen. Inzake 'de toekomst is jong', de evaluatie van de Huizen van het Kind en rond wijkgericht werken werd input vanuit mensen in armoede meegegeven.
We herhalen onze bezorgdheid over het feit dat de plannen met de Huizen van het Kind, het Geïntegreerd Breed Onthaal, de eerstelijnszorg, de gezondheidsconferentie vanuit het perspectief van mensen in armoede onvoldoende matchen met elkaar.

Fiche 02_06_10 uitbouw van de Huizen van het Kind
Fiche 02_06_11 vernieuwing lokale preventieve gezinsondersteuning
Fiche 02_06_12 versterken prenatale begeleiding
Fiche 04_06_02 investeren in de omgeving van kinderen
Fiche 04_06_05 regelgeving consultatiebureaus
Een verdere uitbouw van de Huizen van het Kind, vernieuwing van de preventieve gezinsondersteuning, versterken prenatale begeleiding,… kan relevant zijn indien deze voldoende vertrekt vanuit de noden van mensen (in armoede) en voldoende past in een logisch groter geheel van hulp- en dienstverlening. We signaleerden in dit verband reeds meermaals knelpunten en aandachtspunten (onder andere in het traject naar 'de toekomst is jong', in overleg met Kind & Gezin enz.) We herhalen hier nogmaals onze vraag om tot een plan van aanpak te kunnen komen om tijdig inzicht te krijgen in en op een relevante manier input te kunnen leveren bij de vele plannen hier. We signaleren dat het Netwerk tegen Armoede op vele van deze fiches staat, maar dat we meestal nog niet betrokken werden.

Fiche 04_06_04 sessies opvoedingsondersteuning Gezinsbond
Er is zeer veel aanbod rond opvoedingsondersteuning; dit is een van de voorbeelden. Veelal zien we dat dit aanbod onvoldoende aansluit bij de noden van gezinnen in armoede. Graag willen we hierover verder in dialoog gaan. Acties worden hier best geclusterd.

Fiche 04_06_03 uitbouw van kinderopvang
Lokale loketten ondervangen de drempels naar kinderopvang onvoldoende. Hierop inzetten is geen actie die in een VAPA moet opgenomen worden.
Voor wat betreft kinderopvang herhalen we onze vraag om het laagste IKT-tarief opnieuw te verlagen, voldoende in te zetten op de sociale functie van kinderopvang en het voorrangsbeleid, het principe 'bestellen is betalen' bij te sturen, te voorzien in voldoende IKT-plaatsen,… Waarom plakt men geen cijfer/engagement op de gekozen indicatoren op deze fiche?
Het Netwerk tegen Armoede is tevreden met de constructieve werking van de werkgroep voortgangsbeleid.

Fiche 03_06_04 samenwerking schulden
Het zou goed zijn aan te geven hoe de kwaliteitsverhoging van deze hulpverlening zal geëvalueerd worden.

Het is positief dat er ingezet wordt op trajecten voor scholen rond kostenbeheersing. Het Netwerk tegen Armoede is mede-trekker van dit project. Toch blijft het werk maken van een maximumfactuur in het secundair onderwijs echter noodzakelijk.
In de dossier duaal leren, M-decreet, hervorming secundair onderwijs, hervorming volwassenenonderwijs en leerlingenbegeleiding is er dialoog met mensen in armoede gevoerd en verder gepland. We rekenen er sterk op dat een aantal aangebrachte knelpunten een positief gevolg kunnen krijgen voor mensen in armoede zodat ondermeer de ongekwalificeerde uitstroom en laaggeletterdheid drastisch kan dalen.

b2. De Vlaamse regering zet in op het sterker maken van kinderen, jongeren en ouders door middel van het stimuleren en faciliteren van participatie aan de maatschappij

Door deze doelstelling te focussen op kinderen en jongeren, vervalt de aandacht voor vrijetijdsparticipatie voor volwassenen. Nochtans hebben de meeste mensen in armoede de kansen om zich te ontwikkelen, gemist in hun jeugd, en zetten zij pas op volwassen leeftijd de eerste stappen in verenigingsleven, vrijetijdsparticipatie, zelfontwikkeling.
De weggevallen koppeling met het lokaal niveau is een duidelijk pijnpunt. Vlaanderen probeert te remediëren met een veelheid aan projectoproepen en evenementen (bruggen tussen jeugdwerk, regionale sportevenementen, kunstendag voor kinderen…), maar het is de taak van de overheid om basisrechten te verzekeren voor élke inwoner, niet enkel voor de inwoners van steden die indienen op projecten. Idem voor scholen en de samenwerking met CANON: bij de beoordeling van deze project werd tot hiertoe ook nergens rekening gehouden met verdoken kosten die het met zich meebrengt en die er (mee) voor kunnen zorgen dat het project z'n doel voorbijschiet.

Wat betreft volwassenen richten de fiches zich vnl. op geletterdheid (02_02_02, 02_02_03, 05_02_06) met ook een fiche over de opleiding ervaringsdeskundigen en het project leerkansen. De samenhang ontbreekt hier enigszins, clustering dringt zich op. De evaluatie van de opleiding bekijkt o.m. de doorstroming naar andere opleidingen, terwijl mensen die de opleiding volgen dat vaak doen om werk te gaan zoeken. Daar knelt echter nog vaak het schoentje omdat de tewerkstellingscijfers te laag zijn. Wachtlijsten voor de opleiding zijn eveneens problematisch want erg demotiverend en mensen in armoede kunnen zich, eens ze de beslissing genomen hebben te willen studeren, die wachttijd niet permitteren.
Het nieuwe plan geletterdheid, het project leerkansen en de hervorming van het volwassenenonderwijs (dat zich meer zou moeten gaan richten op kwetsbare groepen) moeten samen bekeken worden. Er worden veel te weinig linken gelegd op beleidsniveau die op de vloer wel mogelijk zijn. Hiermee kan men structurele veranderingen realiseren.

c) De Vlaamse Regering zet in op een betaalbare en kwaliteitsvolle leefomgeving voor mensen in armoede

Deze doelstelling wordt best aangepast in 'De Vlaamse Regering creëert een betaalbare en kwaliteitsvolle leefomgeving voor mensen in armoede.' Best wordt dan eerst gestart met de

omgevingsanalyse en met een algemeen aangeven of het VAPA hier sterke bijsturing krijgt of niet. Ook de link naar de concrete fiches wordt best meegegeven.

Op vlak van energie wordt verwezen naar een energie-armoedeplan. Vanuit mensen in armoede werden tal van zaken ingebracht, maar werd vooral aangegeven dat ingrepen op korte termijn op het niveau van de factuur van mensen in armoede ontbreken in het plan en dat dit de eerste en meest nodige maatregelen zijn.

Op vlak van wonen ontbreken een aantal fiches, bv. over de investeringen in sociale woningen. Ook ontbreekt er vaak een concrete budgettering bij de acties.

Op vlak van water zijn de fiches in positieve zin aangepast naar aanleiding van de opmerkingen vanuit mensen in armoede: bv. de link naar Breed Onthaal bij de opmaak van een draaiboek rond de LAC's.

Mobiliteit, hoe men via basisbereikbaarheid de vervoersarmoede in Vlaanderen sterk gaat aanpakken, ontbreekt hier.

d) <u>De Vlaamse Regering levert inspanningen om de gezondheid van mensen in armoede te verbeteren</u>

Deze doelstelling wordt best aangepast in 'De Vlaamse Regering verbetert de gezondheidstoestand van mensen in armoede.' Best wordt dan eerst gestart met de omgevingsanalyse en met een algemeen aangeven of het VAPA hier sterke bijsturing krijgt of niet. Ook de link naar de concrete fiches wordt best meegegeven.

We hadden gehoopt dat zaken die hun relevantie vanuit mensen in armoede aangetoond hebben ondertussen meer zouden uitgerold zijn, in de eerste plaats de eerstelijnspsychologische functie. Er werd de afgelopen jaren heel wat input en voorstellen geleverd over de toegankelijkheid van eerstelijnsgezondheidszorg; we vinden dat deze onvoldoende is meegenomen. Zie hierboven; in hoeverre zal het model dat men nu uitwerkt voldoende aansluiten bij de andere trajecten (breed onthaal, Huizen van het Kind,…)?

Fiche 04_06_01 gezinsenquête
We gaven aan dat het werken met een enquête niet de te verkiezen werkvorm is om de stem van mensen in armoede in kaart te brengen. Bovendien is er al heel wat materiaal dat de stem van gezinnen in armoede duidelijk weergeeft.

De piste om voedseloverschotten te herverdelen naar de meest kwetsbaren, de manieren waarop er wordt ingezet op 'gezonde voeding', …worden door mensen in armoede als zeer stigmatiserend ervaren. We zien dat hier nog een lange weg is af te leggen qua inzicht in armoede. Wie zich uitgesloten voelt door de maatschappij, wilt niet moeten overleven op de voedseloverschotten of met de tips van die maatschappij.

Fiche 09_06_03 betrokkenheid op gezondheidsconferentie
Fiche 09_06_06 voeding en beweging
We vinden het goed dat men meer aandacht wilt hebben voor mensen in armoede, maar we vragen ons af hoe men dit wilt realiseren. Hoe wilt men de stem van mensen in armoede meenemen in de keuze voor het 'settinggericht werken'? Als een van de grote commentaren

van het Rekenhof is dat er onvoldoende expertise over armoede in de partnerorganisaties, LOGO's,.. is, hoe wilt men dit dan rechttrekken? Als een van de grote verzuchtingen op het terrein is dat er geen nood is aan het ontwikkelen van nog meer methodieken, hoe wilt men deze omslag dan bewerkstelligen in de werking van de partnerorganisaties, LOGO's,… Hoe zal men gaan inzetten op implementatie? …

Fiche 09_06_02 gezonde gemeente
Fiche 09_06_05 seksuele gezondheid
Fiche 09_06_04 suïcidepreventie
Fiche 09_06_07 BVO kanker
Fiche 09_06_09 milieugezondheid
Zoals in het verleden reeds aangegeven gaan deze fiches over regulier werk van de partnerorganisaties of over participatie. Waarom worden deze fiches niet herwerkt tot een fiche naar de partnerorganisaties; wat verwacht de overheid van de partnerorganisaties m.b.t. mensen in armoede/ de gezondheidskloof? Hoe wil men dit meten/evalueren? Hoe ziet men de betrokkenheid van het Netwerk tegen armoede hierin?
Er is nood aan afstemming over waar/wanneer/hoe we als Netwerk tegen Armoede betrokken worden.

Fiche 09_06_08 vervolg oog voor elkaar
Is het nog relevant om deze fiche op te nemen (30.000 euro projectsubsidie in 2015)? In hoeverre werden de lessen die uit deze projecten kwamen meegenomen in regulier beleid?

e) <u>De Vlaamse Regering voert een sterk participatief armoedebestrijdingsbeleid met gerichte transversale maatregelen</u>

Bij het luik over de inbreng van ervaringskennis aan het beleid wordt terecht naar de VWAHWN verwezen. Het is belangrijk aan te vullen dat deze verenigd zijn binnen het Netwerk tegen Armoede en dat de VWAHWN vanuit het Netwerk tegen Armoede de dialoog met het Vlaamse beleid voeren, onder meer via verticale armoede-overleggen en inbreng van ervaringskennis in armoedetoetsen. Zo zijn de zaken ook op vlak van regelgeving vastgelegd.

Bij de armoedetoets ontbreekt het feit dat de omzendbrief aangeeft dat er zowel ervaringskennis, via het Netwerk tegen Armoede en wetenschappelijke kennis binnengebracht dient te worden.

We stelden heel wat vragen bij het decreet lokaal bestuur en het decreet lokaal sociaal beleid. Inzake het decreet lokaal sociaal beleid leverde de armoedetoets een sterkere focus op rechtentoekenning op. Vraag blijft hoe de beide decreten zullen zorgen voor een sterker armoebestrijdingsbeleid met een focus op grondrechten? Welke kwaliteitsgaranties leveren deze kaders in functie van de lokale regierol? Hoe wilt men vermijden dat middelen voor een armoedebestrijdingsbeleid opgeslorpt worden door andere noden? …

Fiche 02_01_06 naar een geïntegreerd breed onthaal in het welzijnswerk
Het is goed dat 'Geïntegreerd breed onthaal' nadenkt over hoe de betrokken kernactoren beter zouden kunnen samenwerken en onderbescherming kunnen tegengaan. Belangrijk is echter dat deze oefening voldoende vertrekt vanuit de noden die mensen in armoede en

andere doelgroepen signaleren: meer inzetten op het toekennen van rechten, vermijden van een focus op leefstijl en informatie, geen extra loketfuncties,…
Hoe zal dit aanbod zich gaan verhouden tot eerstelijnsgezondheidszorg, de Huizen van het Kind, de loketfunctie in VSB, de loketfunctie kinderbijslag?… In hoeverre zal de uiteindelijke tekening een stap vooruit betekenen voor mensen? We vrezen immers dat de noodzakelijke omslag naar minder aanbodgericht werken hier onvoldoende gemaakt wordt.

Fiche 02_06_02 pro-actief handelen
Het toepassen van de methodiek van het 'pro-actief handelen' zorgt niet altijd voor de noodzakelijke stappen vooruit qua rechtentoekenning.

Fiche 02_06_05 buurtgerichte netwerken
Hoewel het zinvol is om buurtgericht te werken, zien we dat enerzijds de manier waarop men dit vorm geeft niet altijd aansluit bij de noden en verwachtingen van mensen in armoede ten aanzien van hulpverlening. Zo is er nood aan debat over wat men zou mogen verwachten van hulpverlening; is het geen kerntaak van mutualiteiten om ervoor te zorgen dat hun leden Verhoogde Tegemoetkoming hebben? Vinden we het ok dat dit soort taken door vrijwilligers wordt opgenomen? Als men vrijwilligers inzet om mensen 'toe te leiden' naar hulpverlening; hoe zal men dan vermijden dat hulpverlening zelf minder zou gaan inzetten op de eigen toegankelijkheid?
Anderzijds zien we dat meerdere actoren hier plannen hebben en deze plannen overlap en hiaten vertonen; de plannen rond 'wijkgericht samenwerken' na de conferentie van het jonge kind (fiche 04_06_02), elementen uit het 'geïntegreerd breed onthaal', de nood aan een benadering op populatieniveau in eerstelijnsgezondheidszorg, de aspecten rond vermaatschappelijking in het decreet lokaal sociaal beleid,…

Fiche 02_06_06 eerstelijns-juridische bijstand
Er is grote nood aan een toegankelijke eerstelijns-juridische bijstand die relevante taken kan opnemen. We hopen vanuit mensen in armoede tijdig betrokken te worden bij het uitdenken van toekomstgerichte pistes hierover.